

[Morten Lange.]

at hele ideen med at finansiere studierne ved lån i sig selv er en betænkelig sag. Når jeg mener, at vi dog i hvert fald et øjeblik skulle dvæle ved den anden afdeling af lovforslaget, er det, fordi ulempen ved i vid udstrækning at anvende lån som studiefinansiering naturligvis ikke alene er den, at det holder en hel masse mennesker væk, så de ikke kommer til studierne, men også den, at når disse lån er vel optaget, kommer de til at virke som et pres opad på akademikerlønningerne, for det er ganske klart, at hvis det bliver tradition, at man har en studiegæld på en snes tusinde kroner eller mere, vil afdragene på den naturligvis indgå som et vægtigt og uomgængeligt argument i lønforhandlinger; det ved vi kun alt for vel. Og hvis disse afdrag ikke alene skal indgå med deres egen vægt, men også indgå med en sådan vægt, at de skal have lagt en passende procentdel til, nemlig det, som skatten på det tilsvarende beløb betyder, er det klart, at presset på akademikerlønningerne ved, at vi går lånevejen, vil blive betydeligt større.

Sådan som lovforslaget er formuleret, vil jeg ikke mene, at vi kan gå ind for det. Vi vil gerne diskutere princippet, ikke fordi vi kan lide det, men fordi vi mener, det kan være nødvendigt at foretage sig et eller andet. Hvis man absolut i stigende grad vil gå lånevejen ved støtten til den studerende ungdom, så må vi simpelt hen finde udvej for, at det ikke bliver alt for generende.

Jeg tror ikke, at vi på nogen måde skal give de ærede forslagsstillere den illusion, at vi agter at støtte anden halvdel af lovforslaget. Men vi vil gerne være med til at diskutere tanken, især under to andre kriterier, to begrænsende kriterier, nemlig for det første at man i så fald bør binde sig til faste afdrag, så ordningen ikke kan bruges til manipulationer i form af, at man i det år, hvor man har tjent særlig meget, afdrager ekstraordinært meget på sit studielån for at få skattemæssig glæde af placeringen. Det kan vi naturligvis regulere. Det andet, som vi må kunne regulere, er, at hvis man virkelig får en større indtægt i kraft af sin eksamen, bør der i hvert fald kunne sættes en grænse for, hvornår man kan benytte disse udmærkede regler om skattefradrag for afbetaling af lån.

Som sagt, den første halvdel af lovforslaget, som er den væsentlige, må vi blankt forkaste, og jeg håber, den virkelig bliver udvalgsbehandlet, så vi kan se, hvor fejlagtig den er, og når så selv forslagsstillerne har erkendt det, ser vi vel ikke mere til den side af sagen. Det andet princip hører jo i virkeligheden lige så meget hjemme i diskussionen om ungdommens uddannelsesfond, og det kan vi måske trække med over i debatten dér. Vi får se.

Når vi er kommet så langt i vore meditationer, vil jeg udtale det håb, at forslagsstillerne, hvis vi lidt senere kommer i den situation, at vi ser, at ungdommens uddannelsesfond mangler et beløb af en størrelsesorden på omkring 25 mill. kr. ud over, hvad der er foreslået, vil hjælpe mig, så vi i enighed kan lægge det på; så er der dog kommet noget godt ud af det forslag, som der ellers ikke er meget kønt at sige om.

Mose Hansen: Der er jo i disse år en stærk og øget interesse for at skabe gode vilkår for ungdommens uddannelse for igennem denne at skabe en dygtig ungdom, der kan klare sig i konkurrencen med andre landes ungdom og derved blive grundlaget for vort lands muligheder for at klare sig i den fremtidige konkurrence. Når nu ungdommens dygtiggørelse drøftes, rejser der sig naturligvis problemer, som det bl. a. tilkommer det høje ting at løse og løse på en måde, så ingen unge, der har evner og anlæg, hindres i at få den ønskede uddannelse uanset de økonomiske vilkår, de er vokset op under. Vort parti har derfor haft den opfattelse, at unge, der begynder en akademisk uddannelse, skal have sådanne kår, at de kan komme i gang uden at være trykket af økonomiske bekymringer. På den anden side må det jo også være sådan, at når de unge på mange andre områder ønsker at få rettigheder, bør der også følge pligter med. Derfor er vi af den opfattelse, som vi ofte har givet udtryk for, at de unge skal have hjælp, når de har valgt, hvilken uddannelse de vil følge. Men derefter må det eneste rigtige være, at der kun er én mulighed, og det er lånevejen; lån skal uanset forældrenes indtægtsforhold kunne fås fra uddannelsesfinansieringsinstitutter. Disse lån bør måske være rentefrie eller udlånes til lav rente i studietiden,